

Nieuwsbrief HHS 6.4, juli 2019

HHS

1. zaterdag 1 juni, 13.30-16.30 hadden wij de **open dag HHS** aan de VU. Zo'n honderdvijftig mensen gaven blijk van hun belangstelling. Vaak waren dit familieleden van de studenten die graag een kijkje binnen de muren van de universiteit willen nemen. Zo helpt een open dag om een besef te geven van de omgeving. De open dag gaf ook een indruk van het hele curriculum en van specifieke vakken. Ook voor ons als docenten is het mooi om belangstellenden in gesprek te gaan omtrent het reilen en zeilen van het seminarie.
2. De werkgroep van de **internationale bachelor** heeft een ontwerp van de nieuwe bachelor gepresenteerd, het faculteitsbestuur heeft hier een stempel op gezet. Nu is het de vraag of de Nederlandse Vereniging van Accreditatie Onderwijs deze nieuwe bachelor onder de oude goedkeuring laat vallen. Als dat niet kan, ziet deze organisatie de nieuwe bachelor als een nieuwe opleiding waarvoor eerst accreditatie aangevraagd moet worden. Als dat het geval zou zijn, zal er wel aan de opzet van de nieuwe bachelor worden geknutseld, zodat deze toch onder de oude goedkeuring kan vallen. Al met al wordt het nog best spannend of de nieuwe bachelor 2020 in kan gaan. Voor ons als seminarium was het een voortdurende worsteling om onze 72 EC's te handhaven. Verder blijft het de vraag hoe klassiek het gehalte van de nieuwe bachelor eruit ziet.
3. DV 30 augustus vindt de **opening van ons academisch jaar** plaats. Ditmaal is voor Woudenberg gekozen. De avond in de Maranathakerk begint om 19.30. We willen op een eenvoudige wijze naar het Woord luisteren, we stellen de nieuwe studenten voor en we vragen de Heere om Zijn onmisbare zegen voor het nieuwe studiejaar. Ook wordt er een lezing gehouden. De precieze gegevens volgen.
4. Ook dit jaar doen we als HHS DV weer mee met studium generale. Ditmaal met drie avonden over onze postmoderne cultuur onder het thema '**Als je je er maar goed bij voelt**: over het christelijk postmodernisme'
 - a. Christelijk postmodernisme in ons huwelijk, 13 september, R. van Kooten
 - b. Christelijk postmodernisme in onze theologie, 27 september, W. van Vlastuin
 - c. Christelijk postmodernisme in ons publieke leven, 11 oktober, B.J. Spruyt
 - d. voor info en inschrijving: <https://www.driestar-educatief.nl/over-ons/algemeen/studium-generale/1-als-je-je-er-maar-goed-bij-voelt-over-het-christelijk-postmodernisme>
5. Ik heb twee studenten mogen helpen met **Hebreeuws en Bijbels Grieks**. Beiden hebben die vakken afgerond. Ik wil in de toekomst ook de student die Hebreeuws en Bijbels Grieks heeft gehaald helpen met Latijn. Natuurlijk kan ik niet iedereen helpen maar bij voorbaat sluit ik niemand uit. Studenten die ik al help gaan voor (hansreinders@klikSAFE.nl)

6. D.V. 13-15 mei 2020 (!) vindt in Kampen een conferentie over ‘The Reformed Theology and Spirituality of Music’ plaats. Van harte uitgenodigd om een bijdrage te leveren. Zie de Call for papers op www.rmht.nl.

STUDENTENRAAD

Samenstelling van de SR

Bachelor

- Jaar 1 - Kees Legemaat (secretaris)
- Jaar 2 - Evert-Jan van Ettekoven
- Jaar 3 - Henk Ottema (voorzitter)

Master

- Jaar 1 - Alexander den Hartog
- Jaar 2/3 - Eelco Verhelst

We willen jullie ertoe oproepen gebruik te maken van de studentenraad. Heb je vragen over de studie, voorstellen tot verbetering van de opleiding – laat het ons weten. Dat kan via de vertegenwoordiger van je jaargroep. Het kan ook per mail, via het emailadres van de SR: studentenraadhhs@gmail.com.

Nashville

In januari werd er door ons College van Bestuur aangekondigd dat er in verband met de publicatie van Nashville een 3D debat georganiseerd zou worden onder studenten. Op 3 juni was het zover. De debatleiders hadden op een zorgvuldige wijze studenten met verschillende levensovertuigingen samengebracht die samen in gesprek gingen over seksualiteit. Dat bleek voor iedereen goed te zijn. Studenten van de biblebelt werden met hun neus op de feiten gedrukt. Seculiere studenten ontdekten dat de ‘aliens’ van de Veluwe ook gewone mensen zijn. De stellingen van Nashville waren voor deze seculieren moeilijk te verteren. Men had ook de indruk dat orthodoxe christenen Nashville als een soort sharia wilden opleggen aan Nederland.

Moslim-studenten begrepen de ophef niet goed. Volgens hen zou er minder ophef geweest zijn als zij met deze verklaring waren gekomen. Bij iedereen was er wel een besef dat seksualiteit niet onbegrensd kan zijn. Pedofilie is voor niemand acceptabel. Als christen-studenten dit gemeenschappelijke inzicht gebruikten om te beargumenteren dat onze Schepper ons grenzen stelt, werd het grote verschil in uitgangspunt duidelijk: Ga je uit van een Schepper Die bepaalt wat goed is, of vallen de laatste keuzen over goed en kwaad bij de mens?

Het was jammer dat VU Pride in dit debat ontbrak, omdat men zich niet veilig voelde. Ook het CvB liet wegens tijdgebrek verstek gaan. Zelfs voor een videoboodschap was geen gelegenheid. Dit was voor onze studenten een teleurstelling. Ze hebben in de media gezien dat er een pittig gesprek is geweest met twee van hun docenten en dat er ‘passende maatregelen’ zijn genomen, maar er is niet publiek gemaakt dat hun visie ook welkom is aan de VU van Abraham Kuyper. Zo

blijft de vraag: Bedoelt de VU echte diversiteit waar ook de orthodox-christelijke levensbeschouwing een plaats in heeft, of bedoelt de VU eigenlijk een postmoderne uniformiteit?

Trekken van onze cultuur (1): wending naar het subject

In september en oktober hopen we als HHS mee te werken aan Studium Generale over ‘Christelijk postmodernisme’. Om dit postmodernisme te plaatsen is het van belang een besef te hebben van onze cultuurgeschiedenis. Daarin is de voortgaande wending naar het subject van belang. De voortgaande wending naar het subject betekent dat het individu steeds meer centraal is komen te staan. De aandacht voor de enkele persoon als zodanig is een diepe christelijke intentie. Adam en Eva werden als unieke mensen geschapen, in onderscheid met de dierenwereld. In het Oude Testament komen we het beroep op het hart tegen en de vernieuwing van hart. In de Psalmen ontmoeten we de doorleving van het persoonlijke geloof met alle aanvechting en beproeving daarvan. Jezus ging door Samaria om een enkele vrouw te ontmoeten. Hij vertelde ons ook de gelijkenis van de herder die 99 schapen verlaat om het ene verloren schaap te zoeken. Zo is er in de hemel blijdschap over één zondaar die zich bekeert.

De *Confessiones* van Augustinus zijn een monument van persoonlijke geloofservaring. In de tijd van de Reformatie zien we nieuwe aandacht voor het geweten en het persoonlijke bewuste geloof. In deze zin was de Reformatie onderdeel van de (vroeg) moderne tijd waarin nieuwe aandacht was voor de enkele mens. Bavinck kon daarom aan het begin van de vorige eeuw constateren: ‘De Reformatie nam welbewust en vrij haar standpunt in het religieuze subject, in het geloof van de christen, in het getuigenis des H. Geestes.’

Verschillende onderzoekers menen dat de Reformatie een belangrijke oorzaak is geweest voor de ontwikkeling van de moderniteit. Volgens Schleiermacher en Troeltsch zette de Reformatie aan tot bevrijding van (kerkelijk) gezag. Popkin benadrukte dat Luthers beroep op het geweten de bron is scepticisme. In het verlengde daarvan meent Gregory dat ook de bronnen van het plurale postmodernisme in de Reformatie liggen, omdat het beroep op de Schrift tot een pluraliteit van geloofsleer en denominaties heeft geleid. Deze stemmen laten zien dat er een samenhang bestaat tussen Reformatie en moderniteit. We kunnen de Reformatie niet zien als iets dat geheel op zichzelf staat zonder wisselwerking met de cultuur van die tijd.

Wat hier ook van zij, er is een toenemende concentratie op het menselijk subject. Historisch gezien was het revolutionair om kleren naar persoonlijke smaak te kiezen. Dat geldt ook voor de persoonlijke huwelijkskeuze en het zou later doorwerken naar de gelijkheid van alle mensen, zodat de slavernij werd afgeschaft. Ook de gelijkwaardigheid van man en vrouw behoort bij deze ontwikkelingen. Een ander verschijnsel is het schrijven van memoires en dagboeken.

Deze ontwikkelingen zijn geradicaliseerd in de verabsolutering van het individuele subject. De historicus Brad Gregory gebruikt het woord hyperpluralisme om onze cultuur te typeren. Hij bedoelt hiermee dat ieder individu ‘soeverein moet zijn in zijn of haar eigen cartesiaanse universum, zijn of haar eigen waarheid bepaalt, zijn of haar eigen betekenis geeft, en zijn of haar eigen verlangens volgt’.

De verwijzing naar René Descartes (1596-1650) is veelzeggend. In zijn existentiële worsteling om zekerheid wilde hij alles opnieuw doordenken en formuleerde de bekende frase *cogito ergo sum* (ik denk, dus ik ben). Het menselijk individu is hier het uitgangspunt van het zijn, zodat het grote geheel van kerk, volk en kosmos naar de achtergrond verdwijnt. De grote christelijke traditie met haar cumulatieve wijsheid werd terzijde geschoven. Voetius zag in zijn tijd wat dit betekende. Als een tegenwicht tegen deze autonomie van de individuele rationele mens schrijft hij ergens dat het pad dat eeuwen bewandeld is, het veiligste is.

Descartes' uitgangspunt van de menselijke rede bracht een versnelling van een proces dat al in de late Middeleeuwen was begonnen, namelijk de scheiding tussen hoofd en hart, theologie en spiritualiteit, geloof en wetenschap. Het gevolg hiervan was een grote aandacht in kerk en theologie voor het hoofd (de leer), terwijl de aandacht voor het hart (de spiritualiteit) kwijnde.

De richting die Descartes (met Spinoza en Voltaire) aangaf, was nog belangrijker voor de religie als zodanig. Aanvankelijk was deze invloed nauwelijks merkbaar. Bijgeloof en magie tierden welig en opvallend genoeg bleef de duivel een realiteit in de eeuw van de rede. Maar op de lange termijn was het effect ingrijpend. De veronderstelling van Descartes was dat de ratio het ultieme bewijs voor alles gaf. De rede kreeg dus de overhand over het geloof, het zichtbare over het onzichtbare.

Een radicaal symptoom hiervan was dat het leerdicht in zes boeken van Lucretius (99-55 v. Chr.) over het wezen van de natuur weer naar boven werd gehaald. In dit gedicht uit de oudheid werd een materialistisch atheïsme tot uitdrukking gebracht. De unieke plaats van de mens was opgegeven, er was geen doelgerichtheid in de schepping, de ziel was materieel en stierf met het lichaam, religies werden gezien als misleidende uitingen van vrees en begeerte, terwijl genot als hoogste doel werd gepresenteerd. Uiteindelijk werd het christelijk geloof als een vorm van bijgeloof gezien.

In de zeventiende en de achttiende eeuw bleven religie en geloof wel bewaard, maar ze kregen wel een andere vorm. Was ten tijde van de vroege kerk het zichtbare ook een poort tot de onzichtbare werkelijkheid van God, in de moderniteit van de late middeleeuwen veranderde dit. Het heilige werd meer beleefd als transcendent en innerlijk, zodat het publieke leven seculariseerde. In het latere Deïsme kwam God nog meer op afstand te staan, terwijl we in de twintigste eeuw de ontwerpen voor een 'God is dood' theologie meemaakten.

GEESTELIJKE LESSEN VAN KENNETH MACGRAE (13)

Opnieuw luisteren we naar de geestelijke levenswijsheid die Kenneth MacRae (1912-1963) in zijn ambtelijke bediening opdeed, omdat we hierin iets proeven van de Schotse Christocentrische affectieve spiritualiteit:

- If I were instant and persevering beforehand in seeking the Lord to be with me in proclaiming the message, I believe that my preaching would be more effective than it is (169)
- I increasingly fear the prevalence of emotionalism and artificiality.

- On considering my ministry since the last such occasion, while seeing much to humble me in the way of sins of unbelief, pride unfaithfulness, deadness, levity and soul neglect, cannot but perceive how graciously the Lord has been dealing with me. Since that date the Prayer Meeting attendance has steadily increased, until now it in a most flourishing condition (170).
- I have not been interrupted today and yet I seem to have made very slow progress; and not only so, but I seem to have no clear, firm grasp of my discourses, especially of the evening one. Yet I trust that I shall be blessed. After a very dull, depressing day the lord seemed to meet with me in the church when I went out there for a little in the gloaming. I think I saw a little of His glory, and that gives me hope for the morrow.
- Since I resumed my early rising again I am conscious of more liberty and spirituality (173)
- We have preachers, but men of prayer are pitifully few. No wonder there is so little fruit to so much preaching! (174)

Tot slot

Het academische jaar is alweer voorbij. We hebben mooie gesprekken gehad in de colleges. Ik ben altijd dankbaar als ik het besef heb dat er voor jullie als studenten dingen gaan oplichten. Verschillende van jullie schreven scripties waarbij je dieper in een thema graaft. Persoonlijk was ik betrokken bij de organisatie van de Dordt-conferentie in Groningen en Apeldoorn en gaf daar ook lezingen. Ook kwam de bundel bij Brill uit van de conferentie over John Owen in het najaar van 2016. De uitgever liet weten dat er een goede ontvangst van deze bundel is. Vorige maand promoveerde de timmerman Mark Hamilton op de christologie van Jonathan Edwards. Zomaar enkele mijlpalen in het academische bedrijf. Het leert ons heel grondig dat onze kennis en inzichten beperkt zijn. Juist dat geeft ons ook het besef van de grootheid van God. Wie is aan Hem gelijk? Ik hoop dat deze verwondering de grondtoon van onze vakantie zal zijn.

jullie W. van Vlastuin